

VODENJE

v vzgoji in izobraževanju 2|2012

Pogledi na vodenje

- 3 Slikanje s podatki bogate podobe vaše šole
Lorna Earl
- 13 Spodbujanje učnih pogovorov
Louise Stoll
- 23 Zgodnje prepoznavanje morebitnih učnih težav pred vstopom v šolo z vprašalnikom za vzgojitelje in učitelje
Martina Ozbič, Damjana Kogovšek, Petra Zver, Jerneja Novšak Brce in Aleksander Vališer
- 39 Nekaj napotkov za uspešno sklepanje delovnih razmerij
Sebastjan Čagran

Izmenjave

- 57 Profesionalni razvoj strokovnih delavcev vrta
Helena Ule
- 69 Zbiranje in uporaba podatkov pri poklicnem svetovanju osnovnošolcem
Iris Kravanja Šorli
- 81 Primerjalno poučevanje in utrjevanje znanja v dveh germanskih jezikih s tremi različnimi metodami dela
Špela Novljan Potočnik in Irena Prašnikar
- 93 Vodenje pouka z uporabo podatkov o napredku učencev
Saša Čadež
- 115 Kaj naj z njim/njo?
Silva Jančan in Ana Nuša Kern
- 125 Uporaba podatkov: možnost za dvig kakovosti dela organizatorja zdravstveno-higienskega režima v sodelovanju s starši in zaposlenimi
Iris Tomašič
- 137 **Povzetki | Abstracts**

Lorna Earl **Slikanje s podatki bogate podobe vaše šole**

Uporaba podatkov za reforme v šolah je podobna slikanju vrste slik, ki prikažejo vse, še tako majhne podrobnosti subjekta. Tu nikakor ne gre za preprosto čečkanje ali povezovanje oštevilčenih pik. Podatki so barve, s katerimi lahko raziskujejo in predstavljajo svoj svet. Toda podatki, tako kot barve na paleti, potrebujejo talentiranega umetnika, da jim vdihne življenje. Torej, kako lahko ravnatelji pridobijo spretnosti in samozavest za interpretacijo in uporabo podatkov? Biti vodja v izobraževanju v svetu, ki ga »poganjajo« podatki, prav tako kot biti uspešen slikar, zahteva pozitivno naravnost k uporabi podatkov, možnost interpretacije in uporabe podatkov. Ravnatelji, ki produktivno uporabljajo podatke, so gospodarji svoje usode, vedno želijo vedeti več in ustvarjajo ali iščejo znanja, ki jih bodo lahko uporabili. V članku obravnavamo vodenje šol v svetu, bogatem s podatki, ki od ravnateljev zahteva, da razvijejo preučevalno miselnost, postanejo podatkovno pismeni in oblikujejo kulture vodenja.

Ključne besede: vodenje s podatki, preučevalna miselnost, podatkovna pismenost, kultura preučevanja

Painting a Data Rich Picture of Your School

Using data for school reform is like painting a series of pictures – pictures that are subtle and capture the nuances of the subject. This is a far cry from drawing stick figures or paint-by-numbers. Data are the colours available to them to investigate and represent their world. And data, like colours on a palette, need a talented artist to bring them to life. So, how do administrators become competent and confident at interpreting and using data? Being an educational leader in a data-driven world, like being a capable artist requires a positive orientation toward using data and the ability to interpret and use data. Leaders who use data productively have a mindset of being in charge of their own destiny, always needing to know more, and creating or locating knowledge that will be useful to them. In this paper we present leading schools in a data-rich world that requires school leaders to develop and inquiry habit of mind, become data literate and create a culture of leadership.

Keywords: leading by using data, inquiry habit of mind, data literacy, culture of inquiry

VODENJE 2|2012: 3-11

Louise Stoll **Spodbujanje učnih pogovorov**

Strokovne učeče se skupnosti oblikujejo kulturo trajnostnega učenja, ki jo potrebujejo šole v 21. stoletju. In njihov vpliv je lahko velik. Skupnosti, ki se nenehno osredotočajo na izboljševanje učenja in poučevanja, izboljšajo prakso učiteljev in učenje učencev (Vescio, Ross in Adams 2008). Strokovne učeče se skupnosti so lahko posamezne šole, skupine šol, znanih tudi kot učeče se mreže oziroma mreže učečih se skupnosti, skupine učiteljev ali ravnateljev. Delujejo znotraj mej in preko njih, odlikuje jih vključujoč, sodelovalen in raziskovalno naravn pristop k iskanju novih in boljših načinov za izboljševanje priložnosti za učenje in rezultatov vseh učencev. V članku predstavljamo pomen socialnega učenja, opredeljujemo učne pogovore in pogoje, v katerih se učni pogovori lahko dogajajo.

Ključne besede: socialno učenje, strokovne učeče se skupnosti, učni pogovori

Stimulating Learning Conversations

Professional learning communities generate the continuous learning culture needed by schools in the 21st century. And they can make a real difference. Where they persistently focus on improving learning and teaching, they improve teachers' practice and students' learning. Professional learning communities may take the form of individual schools, groups of schools – also known as learning networks or networked learning communities – groups of teachers or school leaders. They operate within and across boundaries, and are characterised by an inclusive, collaborative and inquiry-oriented approach to learning new and better ways to help them enhance learning opportunities and outcomes for all students. In this paper we present the importance of social learning, we define learning conversations and what is needed to support learning conversations.

Keywords: social learning, professional learning communities, learning conversations

VODENJE 2|2012: 13–22

Martina Ozbič,
 Damjana Kogovšek,
 Petra Zver,
 Jerneja Novšak Brce,
 Aleksander Vališer

Zgodnje prepoznavanje morebitnih učnih težav pred vstopom v šolo z vprašalnikom za vzgojitelje in učitelje

Prehod iz predšolskega obdobja v šolsko obdobje je za vsakega otroka pomemben, še posebej za tiste, ki so zaradi različnih vzrokov ranljivi, rizični za morebitne učne težave ali pa že prepoznani kot otroci s posebnimi potrebami. Čeprav gre za kontinuiran proces, v katerega je skoraj vsak otrok vključen, sta diskontinuiranost in neprehodnost podatkov zaradi varovanja le-teh med vrtcem in šolo realnost. Z vprašalnikom, ki ga predstavljamo, želimo to pego zapolniti in strokovnemu osebju oz. vzgojiteljem in učiteljem ponuditi instrument za izdelavo predopismenjevalnega profila otrok. S pomočjo tega instrumenta lahko vzgojitelji in učitelji posredno in pravočasno prepoznajo omenjene otroke, še posebej pa tiste, ki hkrati kažejo tudi znake nadarjenosti. Prepoznane otroke lahko v prvem razredu bolj intenzivno spremljamo in jim nudimo takšne dejavnosti, ki skušajo otroku pomagati, in na tak način – po modelu, ki ga uporabljajo v tujini – zmanjšati odstotek morebitnih učnih težav, prepoznanih v višjih razredih.

Ključne besede: preventiva, učne težave, predšolski otroci, vprašalnik, profil

Early Recognition of Possible Study Difficulties Prior to Entering School Using a Questionnaire For Teachers

The passing from pre-school to school is an important step for all children, particularly so for those who are vulnerable for any reason, have a risk for potential study difficulties or have been identified as children with special needs. In this context, the pre-school teachers are a veritable treasure trove of information on each child. The new teachers have yet to learn the functioning of each child. Although this passing is a continuous process that includes almost each and every child, discontinuity and non-transferability of data between the kindergarten and school are a reality due to protection of personal information. The questionnaire we are presenting aims to bridge this gap and provide teachers with an instrument for the production of a pre-literacy profile for children and the determination of risks for study difficulties and strong compensation areas. Using this instrument, teachers and educators can identify the aforementioned children indirectly and early, particularly those showing signs of talent. Identified children can be monitored more intensively in the first grade and provided with activities that could help, thus – applying the model being used abroad – reducing the percentage of possible learning difficulties, identified in higher grades.

Keywords: prevention, study difficulties, pre-school children, questionnaire, profile

Sebastjan
Čagran

Nekaj napotkov za uspešno sklepanje delovnih razmerij

Reševanje kompleksnih vprašanj s področja delovnega prava zahteva kar nekaj pravniškega znanja in lahko ravnateljem pogosto povzroča težave. V prispevku so predstavljeni osnovni napotki, ki bodo podali odgovore na določena vprašanja, povezana s postopkom zaposlovanja, vse do sklenitve pogodbe o zaposlitvi. Prispevek predstavlja ključne predpise in napotke za ravnanje ob nastanku potrebe po novi zaposlitvi, objavo prostega delovnega mesta, izbiro kandidatov ter sklenitev pogodbe o zaposlitvi.

Ključne besede: delovna razmerja, sklenitev pogodbe o zaposlitvi, javna objava prostega delovnega mesta, izbira kandidata, vsebina pogodbe o zaposlitvi

Guidelines for Efficient Employment Procedures

Solving complex questions in the field of employment law demands a considerable amount of expertise in legal matters and thus quite often represents difficulties for the headteachers dealing with those issues. The paper presents basic guidelines to answer certain questions related to the employment procedure up to preparing the employment contract. It presents some key regulations and guidelines for dealing with the need for new employment, public notice of a vacancy, the selection of candidates and preparing the employment contract.

Keywords: employment, making the employment contract, public notice of a vacancy, the selection of candidates, the content of an employment contract

VODENJE 2|2012: 39–55

Helena Ule **Profesionalni razvoj strokovnih delavcev vrtca**

Z razvojem sveta, tj. z razmahom informacijsko-komunikacijske tehnologije, se razvija in spreminja tudi šolstvo. Učiteljeva, vzgojiteljeva najpomembnejša lastnost in sposobnost mora biti nenehno učenje skozi delo. Ali se tega zavedamo? Ali in koliko smo pripravljeni narediti na področju dodatnega izobraževanja? Nam je to omogočeno? Ali potreba po profesionalnem razvoju izhaja iz nas samih ali nam jo določajo drugi? Ali spremljamo svoj lastni napredek in razvoj? To je nekaj vprašanj, na katera so odgovarjali strokovni delavci v vrtcu in jih v članku obravnavamo. Ugotavljamo, da večina vprašanih strokovnih delavcev sistematično ne spremlja svojega profesionalnega razvoja, vsi pa se zavedamo potrebe po stalnem razvoju, da nas zahteve po višjih standardih, zviševanju kakovosti dela postavljajo pred zahtevo in potrebo, da nadgradimo svoje znanje in spretnosti. Le tako pa se lahko tudi poklicno samopotrjujemo.

Ključne besede: spremembe, profesionalni razvoj, spremljanje, vrtec

Professional Development of Kindergarten Teacher

With the development of the world and the onset of information and communication technologies, education is changing as well. The most important characteristic and ability of a teacher should be continuous learning. But are we aware of the need and what are we prepared to do? What can we do? Is the need for professional development internal or imposed by others? Do we monitor our own progress and development? Those are some of the questions posed to teachers in kindergartens that we present in the paper. We have come to the conclusion that the majority of teachers in the study does not systematically monitor their professional development, but we are all aware of the need for continuous development. The urge for higher standards and increasing the quality of work is creating a requirement and need for us to improve our skills and knowledge. This is also what enables us to confirm our professionalism.

Keywords: changes, professional development, monitoring, kindergarten

VODENJE 2|2012: 57-67

Iris Kravanja
Šorli

Zbiranje in uporaba podatkov pri poklicnem svetovanju osnovnošolcem

Prvi korak k uspešni poklicni poti se začne že v osnovni šoli. Zato je pomembno, da učenci v tem obdobju pridobijo čim več podatkov, ki jim bodo kasneje pomagali pri izstopu iz varnega šolskega okolja na turbulenten trg dela, na katerem bodo tržili svoje znanje, izkušnje, spretnosti in sposobnosti. Šolski svetovalni delavec, ki v šoli izvaja poklicno orientacijo, potrebuje veliko informacij o poklicih, šolah, ki izobražujejo za posamezne poklice, o delovnih mestih ter možnostih zaposlovanja na trgu delovne sile. Prav tako je pomembna identifikacija sposobnosti, želja in interesov posameznih učencev. Šele oboje skupaj omogoča sprejemanje dobre odločitve za izobraževanje, usposabljanje in poklic. Ves čas šolanja se zbirajo podatki o posameznih učencih, ki jih kasneje lahko uporabimo pri poklicnem svetovanju. V prispevku bomo podrobneje predstavili delo šolske svetovalne delavke na področju poklicne orientacije in na primeru svetovanja devetošolcem prikazali, kako različne vire podatkov o učencih lahko uporabimo pri poklicnem svetovanju.

Ključne besede: karierna orientacija, vzgoja in izobraževanje, informiranje, svetovanje, zbiranje in uporaba podatkov

Collection and Use of Data in Career Counseling for Primary School Students

The first steps on a successful career path are made in primary school. It is therefore important for students to acquire as much information as possible in this period in order to help them in the transfer from the safe school environment to the turbulent labour market, where they will need to promote their knowledge, skills, experience and abilities. A school counselor working on career orientation needs plenty of information on professions, schools educating for those professions, work positions and employment opportunities in the labour market. They must also be able to identify the abilities, wishes and interests of individual students. Only both these factors together enable good decision making for education, training and profession. Data on individual students are collected throughout the process of schooling that can later be used in career counseling. In the paper we present the work of a school counselor performing career counseling by using an example of counseling to final grade students in order to show how we can use different sources of data for students' career counseling.

Keywords: career orientation, education and training, informing, counseling, collection and use of data

VODENJE 2|2012: 69–80

Špela Novljan
Potočnik,
Irena Prašnikar

Primerjalno poučevanje in utrjevanje znanja v dveh germanskih jezikih s tremi različnimi metodami dela

Medpredmetno poučevanje ob hkratni uporabi sodobne učne tehnologije ponuja številne možnosti za primerjalno poučevanje tujih jezikov. V primerjavi s klasično metodo razlage spletna učilnica ter interaktivna tabla predstavljata dve od vedno iskanih in zaželenih poti k prijetnejšim, dijakom prijaznejšim učnim uram. V članku predstavljamo eksperimentalno delo, s katerim smo primerjali uspešnost in priljubljenost metode razlage, metodo dela v spletni učilnici ter metodo delo z interaktivno tablo na primeru nemškega in angleškega veleznika ter orientacije v mestu. S sodobnimi metodami poučevanja smo uspeli doseči boljšo motivacijo in aktivnejše sodelovanje dijakov pri pouku angleščine in nemščine. Dijaki so usvojili in utrdili znanje nemškega veleznika in primerjali njegov ustroj z angleškim ter oba aktivno uporabljali.

Ključne besede: medpredmetno poučevanje, metoda razlage, spletna učilnica, interaktivna tabla

Comparative Teaching and Consolidation of Knowledge in Two Germanic Languages Using Three Different Methods of Work

Intersubject teaching with modern teaching technologies offers many options for comparative teaching of foreign languages. In comparison to the classic method of explanations, an online classroom and interactive blackboard represent two of the sought-after and desired pathways towards kinder and more student friendly lessons. In the paper we present the experimental work by which we compared the success and popularity of the explanation method, the online classroom method and the interactive blackboard method using the example of German and English imperative and orientation in a town. By using modern teaching methods we were able to achieve better motivation and more active participation of students in teaching English and German. Students gained the knowledge of the German imperative and compared its structure with the English and were able to actively use both.

Keywords: intersubject teaching, method of explanation, online classroom, interactive blackboard

VODENJE 2|2012: 81–91

Saša Čadež **Vodenje pouka z uporabo podatkov o napredku učencev**

Učitelji se pri svojem delu srečujemo z zbiranjem in uporabo različnih podatkov. Uporabljamo splošne podatke (administrativne in statistične) ter za pedagoško delo specifične podatke (podatke o dosežkih učencev), ki so za poučevanje najpomembnejši in najbolj kompleksni. Posodabljanje učnih načrtov, uvajanje sodobnih metod dela in novih vsebin ter družbene spremembe spodbujajo drugačen način ocenjevanja in zbiranja podatkov. S formativnim spremljanjem in ocenjevanjem učenčevega napredka uspešno sledimo smernicam sodobnega pouka. Formativno spremljanje učenčevega napredka učitelju omogoča kakovostno uravnavanje poučevanja ter preprečuje napačno dekodiranje informacij in pridobivanje neustreznih spoznanj. Stalno spremljanje v vseh stopnjah procesa učenja omogoča izboljševanje dosežkov že pred ocenjevanjem, saj sproti zaznamo težave in takoj ukrepamo. Kakovostna povratna informacija, podana v pedagoškem dialogu, je individualizirana, zato optimizira napredek učenca in zagotavlja boljše znanje. V članku predstavljamo primer prakse formativnega spremljanja napredka učencev z uporabo podatkov.

Ključne besede: formativno spremljanje, zbiranje podatkov, pedagoški dialog, individualizacija, povratna informacija

Leading Learning by Using Student Progress Data

Teachers are faced with collecting and using various information in the course of their work. They use general data (administrative and statistics) and specific data for pedagogical work (data on student achievements), which are most relevant to teaching and most complex. Modernization of curricula, introduction of modern work methods and new content and social changes promote a different manner of grading and collection of data. Formative monitoring and assessment of a student's progress enables teachers to successfully follow the guidelines of modern teaching. Formative monitoring of a student's progress allows teachers to manage teaching and prevents false decoding of information and gaining inadequate results. Continuous monitoring in all phases of the learning process enables the improvement of achievements even before assessment as issues can be detected and appropriate action taken immediately. Quality feedback gained from a pedagogical dialogue is individualized and it optimizes student's progress and provides better knowledge. In the paper we present a case of formative monitoring of students' progress by using data.

Keywords: formative monitoring, collection of data, pedagogical dialogue, individualization, feedback

VODENJE 2|2012: 93–113

Silva Jančan,
Ana Nuša Kern

Kaj naj z njim/z njo?

Članek predstavlja razmislek avtoric o vodenju težavnih in problematičnih sodelavcev. Avtorici prikažeta svoj osebni pogled in lastno opredelitev ter razvrstitev težavnih in problematičnih sodelavcev. V zaključnem delu predlagata nekaj rešitev, ki jih utemeljujeta z lastnimi izkušnjami in pristopi k vodenju v teoriji. Povezava s pristopi k vodenju nima namena utemeljitve teorije, je osnova za refleksijo lastnih spoznanj in pogledov.

Ključne besede: težavni in problematični sodelavci, vodenje, odnosi

What To Do with Him Or Her?

The paper presents the authors' reflection on managing difficult and problematic employees. The authors present their own perspective and definition as well as classification of difficult and problematic employees. They conclude with possible problem solutions based on their personal experience and theoretical approaches to management and leadership. The link with different management approaches has no intention of basing the theory but is a foundation for the reflection of one's own realisations and views.

Keywords: difficult and problematic employees, management, relationships

VODENJE 2|2012: 115–124

Iris Tomašič

Uporaba podatkov – možnost za dvig kakovosti dela organizatorja zdravstveno-higienskega režima v sodelovanju s starši in zaposlenimi

Za kakovostno izvajanje nalog organizatorja zdravstveno-higienskega režima (ZHR) potrebujemo pri svojem delu veliko različnih podatkov. Le-te v osnovi pridobivamo od uprave vrtca, ravnateljice, svetovalne delavke, zunanjih sodelavcev (ustanoviteljica vrtca, zdravstvene in inšpekcijske službe, ministrstvo, aktiv OPZHR ...), staršev in zaposlenih. Prav v tem segmentu dela največkrat nastopijo težave, zato smo v letu 2010 med starši in zaposlenimi izvedli raziskavo o poznavanju dela organizatorja ZHR, ki jo v članku podrobneje predstavljam. Analiza podatkov je pokazala predvsem pomanjkljivosti v organizaciji dela in delovnem času organizatorja ZHR ter dala dobro izhodišče za oblikovanje smernic za kakovostnejše delo (priprava akcijskega načrta, ustreznih načini zbiranja in uporabe podatkov) na področju varnosti in zdravja otrok. Hkrati so pridobljeni podatki raziskave služili za poglobljen razmislek in pripravo strokovnih razprav med sodelavci na nivoju zavoda, posameznih enot in oddelkov.

Ključne besede: vrtec, organizator zdravstveno-higienskega režima, kakovostni podatki, postopki zbiranja, raba podatkov, sodelovanje s starši

Use of Data – Opportunities for Raising the Quality of Work of a Health-Hygiene Regime Organizer in Cooperation With Parents and Employees

The quality performance of the tasks of a health-hygiene regime organizing (HHR) requires a great deal of information. In our work we are able to gather data from kindergarten management, the head teacher, external cooperates (founder, healthcare and inspection services, the Ministry, relevant expert groups ...), parents and employees. This very segment of our work most often sees issues arise, so we carried out a study of the familiarity of the work of HHR organizer among parents and employees in 2010. In the paper we present the analysis of data that showed most shortcomings in the organization of work and timetable of the HHR organizer and provided good basis for guidelines in order to achieve higher quality of work (drafting of an action plan, appropriate methods of data collecting and use) in the field of child safety and health. Data acquired in the study also served as a basis for an in-deep consideration and drafting of professional discussions among colleagues, at the level of the institution, separate units and departments.

Keywords: kindergarten, health-hygiene regime organizer, quality data, data collection and use, cooperation with parents

VODENJE 2|2012: 125–136